

## I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

## ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

## ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

490Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ 22ΑΣ ΚΑΙ 23ΗΣ ΜΑΪΟΥ 2013

**Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Η κοινωνική διάσταση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης» (διερευνητική γνωμοδότηση)**

(2013/C 271/01)

Εισηγητής: **ο κ. JAHIER**Συνεισηγητής: **ο κ. ΝΤΑΣΗΣ**

Στις 24 Ιανουαρίου 2013, και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα:

*Η κοινωνική διάσταση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης*

(διερευνητική γνωμοδότηση).

Η υποεπιτροπή «Η κοινωνική διάσταση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης», στην οποία ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της στις 23 Απριλίου 2013 κατά πλειοψηφία και μία ψήφο κατά.

Κατά την 490ή σύνοδο ολομέλειας, της 22ας και 23ης Μαΐου 2013 (συνεδρίαση της 22ας Μαΐου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 161 ψήφους υπέρ, 50 κατά και 47 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

## 1. Σύνοψη των προτάσεων

**1.1 Η Ευρωπαϊκή Οικονομική, Κοινωνική και Πολιτική Ένωση** δεν έχει επιτευχθεί ακόμη. Η Νομισματική Ένωση ξεκίνησε να λειτουργεί χωρίς να ληφθούν επαρκώς υπόψη οι οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις, αλλά με σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Επί του παρόντος, έχουν ήδη αναληφθεί ενέργειες προς την χρηματοπιστωτική, δημοσιονομική και τραπεζική ένωση, χωρίς, ωστόσο, τα αντίστοιχα δημοσιονομικά μέσα της ΕΕ για μια συνοδευτική πολιτική προκειμένου να στηριχθεί η οικονομική ανάπτυξη και η κοινωνική συνοχή. Συγχρόνως, η πρόοδος προς την κοινωνική και πολιτική ένωση παραμένει σε εμπλοκή. Εντούτοις, η Οικονομική, Νομισματική και Κοινωνική Ένωση είναι αλληλοεξαρτώμενες, δεδομένου ότι αλληλοστηρίζονται και αλληλοενισχύονται. Μαζί, θα πρέπει να προσφέρουν μια πιο απτή Ευρώπη, ριζωμένη στην πραγματική ζωή, με την οποία οι πολίτες μπορούν να δημιουργήσουν επαφές και για την οποία οι επενδυτές, οι παραγωγοί, οι

εργαζόμενοι και οι καταναλωτές μπορούν να αναπτύξουν εμπιστοσύνη και το αίσθημα του ανήκειν. Μια δυναμικότερη Ευρώπη η οποία προωθεί την ανταγωνιστικότητα, την έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, τις οικονομικές ευκαιρίες, την απασχόληση και την ουσιαστική άσκηση όλων των κοινωνικών δικαιωμάτων. Χωρίς αυτήν την ισορροπία δεν μπορεί να υπάρξει Πολιτική Ένωση.

**1.2** Από το 2008 έως τον Φεβρουάριο του 2013, το ποσοστό ανεργίας στην ΕΕ-27 αυξήθηκε από 7 % σε 10,9 %, με τον αριθμό των ανέργων να ανέρχεται σε 26,4 εκατομμύρια άτομα, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για την ευρωζώνη ανήλθε μάλιστα σε 12 %. Το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε σε 19 χώρες και μειώθηκε σε 8, και σήμερα στην ΕΕ-27 5,7 εκατομμύρια νέοι είναι άνεργοι (23,5 %),

ενώ, στις αρχές του 2013, το συνολικό ποσοστό ανεργίας στις ΗΠΑ ανήλθε σε 7,7 % και στην Ιαπωνία σε 4,2 %<sup>(1)</sup>. Αυτά τα αριθμητικά στοιχεία έρχονται σε πλήρη αντίθεση με τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και, ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι συνιστά ύψιστη προτεραιότητα η αντιμετώπιση της φθίνουσας ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας, η ενίσχυση της ανάπτυξης, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και η μείωση της φτώχειας. Είναι ζωτικής σημασίας να συσταθεί ένας ενισχυμένος μηχανισμός εποπτείας σχετικά με τον αντίκτυπο των οικονομικών και νομισματικών πολιτικών στην κοινωνική κατάσταση και στην αγορά εργασίας των κρατών μελών. Επίσης οι κοινωνικές πολιτικές και οι πολιτικές απασχόλησης θα πρέπει να ενσωματωθούν στις διατάξεις που αποτελούν αντικείμενο εποπτείας των εθνικών οικονομικών πολιτικών ως μέρος του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι μια τέτοια προσέγγιση είναι επείγουσα όχι μόνο λόγω αυτών των δραματικών αριθμητικών στοιχείων, αλλά και επειδή συνάδει πλήρως με το άρθρο 9 της ΣΛΕΕ όσον αφορά τους στόχους της Ένωσης για κοινωνική και αειφόρο ανάπτυξη. Για την κοινωνική διάσταση της ONE χρειάζονται σαφή μέσα και σαφείς δείκτες, καθώς και ποιοτικοί και ποσοτικοί στόχοι, οι οποίοι να είναι εξίσου αποτελεσματικοί όσο και οι οικονομικές και δημοσιονομικές υποχρεώσεις της ONE. Περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, οι ηγέτες της ΕΕ θα πρέπει να επαναφέρουν το ευρωπαϊκό ιδεώδες κοντά στους πολίτες.

1.3 Θα πρέπει να δρομολογηθεί ένα νέο **Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Κοινωνικής Δράσης**, προκειμένου να συνοδευτούν οι δράσεις προς μια στενότερη χρηματοπιστωτική, τραπεζική και δημοσιονομική ένωση. Στο πρόγραμμα αυτό θα πρέπει να καθοριστούν σαφείς **απτοί στόχοι**, τόσο ποιοτικοί όσο και ποσοτικοί, οι οποίοι να βασίζονται και να βελτιώνουν τους στόχους που έχουν ήδη τεθεί στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», ιδίως για να υποστηριχθούν οι προσπάθειες που καταβάλλονται για την επαναβιομηχάνιση της Ευρώπης, τη μείωση και εξάλειψη της μαζικής ανεργίας, τη διασφάλιση των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων, την προώθηση της ανταγωνιστικότητας και των νέων θέσεων εργασίας, την καταπολέμηση της φτώχειας, τη στήριξη της κοινωνικής ένταξης, την ενθάρρυνση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, την ανάπτυξη της κοινωνικής διακυβέρνησης, καθώς και τη συμμετοχική οικειότητα του Ευρωπαϊκού σχεδίου. Το νέο ευρωπαϊκό πρόγραμμα κοινωνικής δράσης θα πρέπει να ενεργοποιηθεί μέσω μη νομοθετικών και νομοθετικών δράσεων - ανάλογα με το ποιες δράσεις αποδεικνύονται πιο αποτελεσματικές - σε ολόκληρη την ΕΕ ή μέσω της ενισχυμένης συνεργασίας. Στο πρόγραμμα αυτό θα πρέπει να συμπεριληφθούν πρωτοβουλίες όπως το **Ευρωπαϊκό σχέδιο για την ανάκαμψη της οικονομίας, η ευρωπαϊκή δέσμη για κοινωνικές επενδύσεις, οι ευρωπαϊκές αξιολογήσεις κοινωνικού αντίκτυπου, η Ευρωπαϊκή Εγγύηση για τους Νέους και το Ενιαίο Ευρωπαϊκό Διαβατήριο Δεξιότητων**, και, επίσης, να εξασφαλιστεί ο σεβασμός της **οριζόντιας κοινωνικής ρήτηρας, των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων και της συμμετοχής των πολιτών**. Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος θα πρέπει επίσης να διερευνηθεί και να προωθηθεί το δικαίωμα των Ευρωπαίων πολιτών σε ένα ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα.

1.4 Η ΕΟΚΕ προτείνει **δύο νέες διερευνητικές πρωτοβουλίες**: 1) την έκδοση **Ευρωπαϊκών Κοινωνικών Ομολόγων** για οικονομικά βιώσιμα σχέδια κοινωνικών επενδύσεων, τα οποία θα διοχετευτούν μέσω ενός **Ευρωπαϊκού Ταμείου Κοινωνικής Δράσης**, τη λειτουργία του οποίου θα διευκολύνουν οι αρμόδιες αρχές της

ΕΕ, ωστόσο τη χρηματοδότηση, την ιδιοκτησία, τη διαχείριση και τη διαφανή εποπτεία θα αναλάβουν ενδιαφερόμενοι φορείς της κοινωνίας των πολιτών (από τον ιδιωτικό, τον δημόσιο και τον επιχειρηματικό τομέα) και 2) τη σύσταση ενός **Ευρωπαϊκού Εκπαιδευτικού Δικτύου για Ανέργους**, το οποίο να προσφέρει μακροπρόθεσμες, αποτελεσματικές και ποιοτικές εκπαιδευτικές ευκαιρίες για την κάλυψη των αναγκών της αγοράς εργασίας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την έκδοση **διακρατικών δελτίων κατάρτισης** και την εφαρμογή προγραμμάτων ανταλλαγής ακαδημαϊκών μονάδων για κύκλους μαθημάτων τύπου ERASMUS, ούτως ώστε να δοθούν στους ανέργους νέες εκπαιδευτικές προοπτικές, να τους εξασφαλιστεί στήριξη για να αναπτύξουν νέες γνωστικές και επαγγελματικές δεξιότητες και να διευκολυνθεί η αναζήτηση νέων κατευθύνσεων επαγγελματικής σταδιοδρομίας και η επανένταξή τους στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας. Ταυτόχρονα, η Ευρώπη της ελεύθερης κυκλοφορίας χρειάζεται μια ασφαλέστερη και επικαιροποιημένη βάση για την κινητικότητα (για παράδειγμα, επαρκή δικαιώματα πληροφόρησης και παροχής στήριξης για όσους εργάζονται σε άλλα κράτη μέλη), προκειμένου να διευκολυνθεί η κυκλοφορία των Ευρωπαίων πολιτών που αναζητούν μια θέση εργασίας σε ολόκληρη την ΕΕ, διασφαλίζοντας συγχρόνως ισότιμους όρους ανταγωνισμού και την τήρηση των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων και των συλλογικών συμβάσεων εργασίας.

## 2. Η οικονομική διακυβέρνηση απαιτεί μια κοινωνική διάσταση

2.1 Είναι γνωστό ότι η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει ζητήσει επανειλημμένα την ολοκληρωμένη και ταχεία εξέλιξη προς μια **Οικονομική, Κοινωνική και Πολιτική Ένωση**.

2.2 Μία **Οικονομική Ένωση** θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει και μια **χρηματοπιστωτική και τραπεζική ένωση** στην οποία θα προβλέπονται ένα κοινό σύστημα εγγύησης των καταθέσεων, ένα κοινό ταμείο εξυγίανσης και εποπτείας σε επίπεδο ΕΕ. Επιπλέον, μια **δημοσιονομική ένωση** θα πρέπει να βασιστεί σε κοινούς χρεωστικούς τίτλους στο πλαίσιο της δημοσιονομικής πειθαρχίας, της δημοσιονομικής εξυγίανσης και ενός **δυναμικότερου ευρωπαϊκού προτύπου ανάπτυξης**, στο οποίο να μπορούν να στηριχθούν οι πολίτες και το οποίο να μπορούν να εμπιστευούνται οι επενδυτές, οι παραγωγοί, οι εργαζόμενοι και οι καταναλωτές. Οι συνεχιζόμενες αβεβαιότητες σχετικά με την ακεραιότητα της ευρωζώνης πρέπει να υπερκεραστούν, καθώς υπονομεύουν την εμπιστοσύνη των πολιτών και των επιχειρηματιών. Η σύνοδος κορυφής του Ιουνίου 2012, κατά την οποία εγκρίθηκε το **Σύμφωνο για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση** και αποφασίστηκε η διάθεση 180 δισεκατομμυρίων ευρώ για τον σκοπό αυτό, σε συνδυασμό με τις δηλώσεις της ΕΚΤ να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για να διακοπεί ο φαύλος κύκλος μεταξύ αδύναμων τραπεζών, δημοσίου χρέους και μη βιώσιμων επιτοκιακών αποκλίσεων (spreads), παρέχουν κίνητρα για περισσότερο εμπιστοσύνη στο αναπτυσσόμενο ευρωπαϊκό οικονομικό πλαίσιο. Η Ευρώπη χρειάζεται ένα νέο πρόγραμμα επενδύσεων<sup>(2)</sup> για την κινητοποίηση πόρων, ούτως ώστε να στηριχθεί η επαναβιομηχάνιση, να αποκατασταθεί η ανάπτυξη και να καταπολεμηθεί η ανεργία.

<sup>(2)</sup> Ένα είδος νέου Σχεδίου Μάρσαλ: βλέπε τη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Ανάπτυξη και δημόσιο χρέος στην ΕΕ: δύο καινοτόμες προτάσεις», ΕΕ C 143 της 22.5.2012 σ. 10, σημεία 2.8 και 2.13 – Πρβλ. επίσης την Πράσινη Βίβλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την Μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της ευρωπαϊκής οικονομίας, COM(2013) 150 final/2 της 9.4.2013

<sup>(1)</sup> Στατιστικά στοιχεία της Eurostat <http://ec.europa.eu/eurostat/euroindicators>

2.3 Αυτή όμως είναι η μία μόνο όψη του νομίσματος. Συγχρόνως, τα μέτρα λιτότητας είχαν καταστρεπτικές συνέπειες σε ό,τι αφορά την κοινωνική συνοχή, την κοινωνική προστασία, μια αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς και τα επίπεδα φτώχειας. Σήμερα υπάρχουν 26 εκατομμύρια άνεργοι και 120 εκατομμύρια άτομα που πλήττονται από τη φτώχεια ή τον κοινωνικό αποκλεισμό στην ΕΕ. Οι στόχοι της οικονομικής ανάκαμψης, της νομισματικής σταθερότητας, της αειφόρου ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας δεν μπορούν να επιτευχθούν χωρίς μια ανανεωμένη κοινωνική διάσταση. Στο Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 14ης και 15ης Μαρτίου 2013 αναγνωρίστηκε τελικά αυτή η πραγματικότητα και τα κράτη μέλη κλήθηκαν να **μετατρέψουν τις κοινωνικές πολιτικές σε κινητήριες δυνάμεις οικονομικής διακυβέρνησης, κυρίως μετατοπίζοντας το κέντρο βάρους του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου** προς την στήριξη της απασχόλησης, τις κοινωνικές επενδύσεις, την κοινωνική ένταξη και την ενσωμάτωση των κοινωνικών στόχων σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ <sup>(3)</sup>. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της αυτή τη νέα έμφαση που αποδίδεται στην κοινωνική πολιτική σε εθνικό επίπεδο, θεωρεί ωστόσο ότι είναι επίσης αναγκαίο να αναληφθούν πρωτοβουλίες σε επίπεδο ΕΕ αναφορικά με την κοινωνική δράση, τις κοινωνικές επενδύσεις και την κοινωνική οροθέτηση.

2.4 Επομένως, έχει πλέον φτάσει η στιγμή να **οικοδομηθεί ο κοινωνικός πυλώνας της ΟΝΕ** στο πλαίσιο μιας κοινωνικής Ευρώπης, χωρίς την οποία η υποστήριξη του Ευρωπαϊκού σχεδίου, στο σύνολό του, από τους πολίτες θα εξακολουθήσει να διακινδυνεύει. Πράγματι, οι τρέχουσες αποκλίσεις («spreads») που παρατηρούνται όσον αφορά τις κοινωνικές ανισότητες στην ΕΕ όχι μόνον υπονομεύουν την εύρεση βιώσιμων λύσεων για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή, αλλά ταυτόχρονα αποτελούν μια σημαντική πρόκληση στις επόμενες ευρωπαϊκές εκλογές το 2014 μεταξύ εκείνων που προσβλέπουν προς μια ευρωπαϊκή διάσταση για την ανάκαμψη και εκείνων που στρέφονται προς εθνικές εναλλακτικές λύσεις. Οι ευρωπαϊκές εκλογές θα οδηγήσουν σε μια πόλωση απόψεων και ψηφοφόρων. Είναι ζωτικής σημασίας αυτές οι εκλογές να λειτουργήσουν ως εφελκυστήρας και όχι να αποτελέσουν τροχοπέδη για **περισσότερη Ευρώπη, για μια Ευρώπη που προσεγγίζει περισσότερο τους πολίτες, τις οικογένειες και τις επιχειρήσεις της, για μια πιο κοινωνική Ευρώπη**.

2.5 Τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα είναι «αδιαίρετα» από τα αστικά και τα πολιτικά δικαιώματα και στη Συνθήκη προβλέπεται ρητώς η υποχρέωση υπεράσπισης και προώθησής τους. Η Επιτροπή και η ΕΚΤ οφείλουν, ως μέλη της Τρόικα, να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα σε όλες τις δραστηριότητές τους. Στο πλαίσιο της κοινωνικής διάστασης της ΟΝΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να παρακολουθεί, να αξιολογεί και να διασφαλίζει την πλήρη συμμόρφωση με αυτές τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα.

### 3. Προς ένα νέο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Κοινωνικής Δράσης και ένα Σύμφωνο Κοινωνικών Επενδύσεων

3.1 Το 2008, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε μια διερευνητική γνωμοδότηση κατόπιν αίτησης της γαλλικής Προεδρίας της ΕΕ, στην οποία υπογράμμισε την ανάγκη να δρομολογηθεί ένα νέο **Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Κοινωνικής Δράσης**. Στην εν λόγω γνωμοδότηση επισημάνθηκε η πρωτοποριακή

δράση της ΕΟΚΕ, η οποία συνέβαλε στην κατάρτιση ενός Κοινοτικού Χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, στην ενεργοποίηση του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Κοινωνικής Δράσης το 1989 καθώς και στο συνεπαγόμενο κοινωνικό κεκτημένο όσον αφορά την ενιαία αγορά, τη Συνθήκη και γενικότερα στις δραστηριότητες της ΕΕ. Στη γνωμοδότηση αναγνωρίστηκε επίσης ότι είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί ένα νέο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Κοινωνικής Δράσης **«έτσι ώστε η κοινωνική εξέλιξη της ΕΕ να συμβαδίζει με τις εξελίξεις της οικονομίας και της αγοράς»**. Δυστυχώς, παρά τη στήριξη που εκφράστηκε στην άτυπη συνάντηση των Υπουργών Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων κατά τη διάρκεια της γαλλικής Προεδρίας της ΕΕ, η πρόταση της ΕΟΚΕ σύντομα επισκιάστηκε από την οικονομική κρίση και τα πέντε φρενήρη έτη προσπαθειών να διασωθεί η ΟΝΕ και να σφυρηλατηθεί η στενότερη οικονομική συνοχή στην ευρωζώνη. Ήρθε πλέον σίγουρα ο καιρός να επανεξεταστεί η ιδέα ενός νέου Ευρωπαϊκού Προγράμματος Κοινωνικής Δράσης, ούτως ώστε να καλυφθούν οι καθυστερήσεις και να στηριχθεί η νέα μορφή οικονομικής διακυβέρνησης με την αντίστοιχη κοινωνική συνοχή και τις ανάλογες δράσεις κοινωνικής πολιτικής.

3.2 Στη γνωμοδότηση του 2008, η ΕΟΚΕ τάχθηκε υπέρ μιας **«πολυεπίπεδης διακυβέρνησης»** του νέου Ευρωπαϊκού Προγράμματος Κοινωνικής Δράσης, το οποίο θα βασίζεται στην νομοθετική δράση, τον κοινωνικό διάλογο, τη συρρύθμιση και την αυτορύθμιση, τον ανοιχτό συντονισμό, την ενσωμάτωση της κοινωνικής διάστασης στις υπόλοιπες πολιτικές, την ενισχυμένη συνεργασία και το δικαίωμα πρωτοβουλίας των πολιτών. Στη γνωμοδότησή της η ΕΟΚΕ δεν ιεραρχεί τη μορφή των δράσεων που θα πρέπει να αναληφθούν, αλλά προτείνει να εφαρμοστούν οι αποτελεσματικότερες δράσεις, με την τήρηση της **κοινωνικής μεθόδου** (άρθρο 9, ΣΛΕΕ). Επίσης, ζητεί την χρηματοδοτική δέσμευση, λόγου χάρι μέσω μιας περισσότερο εστιασμένης και προσβάσιμης χρήσης του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, την ενδεχόμενη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Ταμείου Κοινωνικής Καινοτομίας για την υποστήριξη νέων πρωτοβουλιών πειραματικού χαρακτήρα, καθώς και την πιθανή ανάπτυξη ενός «πανευρωπαϊκού δανειοδοτικού μέσου για την ανάπτυξη των κοινωνικών υποδομών».

3.3 Στο μεταξύ, η ΕΟΚΕ επέτεινε το αίτημά της για εφαρμογή της **κοινωνικής μεθόδου** και τήρηση του δεσμευτικού χαρακτήρα της οριζόντιας κοινωνικής ρήτηρας. Επίσης, πρότεινε, συγκεκριμένα, τη σύσταση ενός **Ευρωπαϊκού Συμφώνου Κοινωνικών Επενδύσεων**, ούτως ώστε να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα λιτότητας και οι ημιαυτόματες κυρώσεις στο πλαίσιο της οικονομικής διακυβέρνησης και της εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου αντισταθμίζονται από αξιολογήσεις κοινωνικού αντίκτυπου, την εφαρμογή των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων, την ουσιαστική δέσμευση για εκπλήρωση των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την καταπολέμηση της φτώχειας και την συνολική ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής **«κοινωνικής διακυβέρνησης»**.

3.4 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ενθαρρυντικό το γεγονός ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπογράμμισε πρόσφατα **την ανάγκη για «ένα κοινωνικό σύμφωνο για την Ευρώπη»**, για «πρότυπα αναφοράς στους τομείς της απασχόλησης και της κοινωνικής πολιτικής», υπό την προϋπόθεση της «δεσμευτικής εποπτείας της δημοσιονομικής πειθαρχίας», για συνεκτίμηση της «βιωσιμότητας του κοινωνικού

<sup>(3)</sup> Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 14ης και 15ης Μαρτίου 2013, EUCO 23/13.

προτύπου» στην Ετήσια Έκθεση για την Ανάπτυξη, καθώς και για τη θέσπιση ενός «ενοποιημένου πλαισίου πολιτικής απασχόλησης και κοινωνικής πολιτικής» ως το «πέμπτο δομικό στοιχείο» στον χάρτη πορείας για την ONE <sup>(4)</sup>. Επιδοκιμάζει επίσης τον στόχο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να παρουσιάσει, κατά τη σύνοδό του τον Ιούνιο του 2013, μέτρα και έναν χάρτη πορείας με δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα για «την κοινωνική διάσταση της ONE» <sup>(5)</sup>. Ομοίως, ο Επίτροπος κ. Andor τόνισε πρόσφατα την ανάγκη για μια «νομισματική ένωση με ανθρώπινο πρόσωπο» και επισήμανε ότι, κατά την άποψή του, η κοινωνική διάσταση της ONE πρέπει να νοηθεί ως η δυνατότητα των κανόνων, των μηχανισμών διακυβέρνησης, της δημοσιονομικής ικανότητας και άλλων μέσων πολιτικής της ONE να εξασφαλίσουν ότι ταυτόχρονα επιδιώκονται η οικονομική απόδοση και η κοινωνική δικαιοσύνη <sup>(6)</sup>. Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνεται επίσης από τα συμπεράσματα του Προέδρου κ. Van Rompuy κατά την Τριμερή Κοινωνική Σύνοδο Κορυφής, που πραγματοποιήθηκε στις 14 Μαρτίου, στα οποία παρατηρεί ότι «το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο παραμένει σημαντικό κεφάλαιο και συνιστά παγκόσμιο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα» και ότι «πρέπει να εξεύρουμε μηχανισμούς που θα συμβάλουν στη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων στην Ένωσή μας» <sup>(7)</sup>. Η «Δέσμη μέτρων για τις κοινωνικές επενδύσεις», που δημοσίευσε η Επιτροπή και στην οποία περιέχεται καθοδήγηση προς τα κράτη μέλη να στηρίξουν την κοινωνική προστασία και την κοινωνική ένταξη <sup>(8)</sup>, χαράσσει την πορεία για την ανάπτυξη δεικτών αξιολόγησης της κοινωνικής διάστασης. Εντούτοις, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι, για την ανάπτυξη ενός «πίνακα βαθμολόγησης» (scoreboard) για την απασχόληση και τις κοινωνικές ανισότητες στην ΕΕ, απαιτείται επίσης ένα πιο στοχευμένο πλαίσιο δράσης σε ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την ανάγκη να καταρτιστεί ένα ολοκληρωμένο, προορατικό Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Κοινωνικής Δράσης με πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, στο οποίο θα συμμετέχουν οι αρμόδιες ευρωπαϊκές αρχές, καθώς και οι ενδιαφερόμενοι ευρωπαϊκοί οργανισμοί και φορείς τόσο στις νομοθετικές όσο και στις μη νομοθετικές δράσεις. Αποστολή αυτού του προγράμματος θα πρέπει να είναι η επίτευξη και, ακόμη καλύτερα, η βελτίωση των κοινωνικών στόχων που έχουν τεθεί στη στρατηγική «Ευρώπη 2020».

#### 4. Ειδικές προτάσεις

Η ΕΟΚΕ στηρίζει τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και υπογραμμίζει την ανάγκη να αντιμετωπιστεί η φθίνουσα ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, να αυξηθεί η ανάπτυξη, να δημιουργηθούν περισσότερες θέσεις εργασίας και να μειωθεί η φτώχεια. Σε συνάρτηση με το άρθρο 9 της ΣΕΕ, το οποίο ορίζει ότι «η Ένωση συνεκτιμά τις απαιτήσεις που συνδέονται με την προαγωγή υψηλού επιπέδου απασχόλησης, με τη διασφάλιση της

κατάλληλης κοινωνικής προστασίας, με την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας», η ΕΟΚΕ ζητεί την υιοθέτηση ενός περισσότερο δεσμευτικού και δέοντως χρηματοδοτούμενου προγράμματος κοινωνικής δράσης και δέσμευσης σε επίπεδο ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των κάτωθι ειδικών στόχων.

4.1 Η διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου πρέπει να συμπεριλαμβάνει κριτήρια αξιολόγησης για την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη στο ίδιο πλαίσιο εποπτείας όπως αυτό που εφαρμόζεται για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Οι ποσοτικοί ευρωπαϊκοί στόχοι όσον αφορά την απασχόληση και την κοινωνική πολιτική πρέπει να αντιστοιχούν και να ενσωματωθούν στις διατάξεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης που διέπουν τους στόχους όσον αφορά το χρέος και το έλλειμμα. Ακολουθώντας, θα πρέπει να εφαρμοστούν μηχανισμοί προσαρμογής για να μειωθούν οι μακροοικονομικές και οι κοινωνικές ανισότητες, με στόχο την προώθηση μιας έξυπνης και βιώσιμης ανάπτυξης, ποιτικών θέσεων εργασίας, την πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, καθώς και τον περιορισμό των κοινωνικών ανισοτήτων σε ολόκληρη την ΕΕ. Οι βραχυπρόθεσμες οικονομικές αποδόσεις δεν θα πρέπει να αποβούν σε βάρος των μακροπρόθεσμων επενδύσεων στο κοινωνικό κεφάλαιο. Τα μέσα δημοσιονομικής εξυγίανσης πρέπει να αξιολογηθούν βάσει του αντικτύπου τους στην ανάπτυξη, την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη. Οι ευρωπαϊκοί μηχανισμοί αλληλεγγύης θα πρέπει να συνοδεύσουν τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η στήριξη των Ευρωπαίων πολιτών για μια ουσιαστική οικονομική και νομισματική ένωση, θα πρέπει να προβλεφθούν στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων ο ενδεδειγμένος κοινωνικός διάλογος και ο διάλογος των πολιτών, στο πλαίσιο μιας ευρωπαϊκής δυναμικής της κοινωνικής διάστασης, η οποία δεν επιφέρει έναν ανταγωνισμό προς τα κάτω με αποτέλεσμα την υποβάθμιση της ανταγωνιστικότητας, τον μισθολογικό αποπληθωρισμό και τη μείωση της συνολικής ζήτησης. Πρέπει να είναι εγγυημένες οι ελεύθερες και αυτόνομες συλλογικές διαπραγματεύσεις. Ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος θα πρέπει να διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην ανάπτυξη και στην εφαρμογή της νέας οικονομικής διακυβέρνησης. Απαιτείται καλύτερη εποπτεία και τήρηση των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων σε επίπεδο ΕΕ.

4.2 Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση πρέπει να αναπτύχθούν σε επίπεδο ανάλογο προς τους ορισμούς που έχει δώσει ο Πρόεδρος κ. Van Rompuy για να χαρακτηρίσει την «ανθρώπινη τραγωδία και την κατάσταση έκτακτης ανάγκης από κοινωνική άποψη» <sup>(9)</sup> όσον αφορά την απασχόληση στην Ευρώπη και την αντίστοιχη κοινωνική κατάσταση. Για τον σκοπό αυτό θα απαιτηθεί «μια υποχρεωτική και ολοκληρωμένη αναθεώρηση του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΠΔΠ)», όπως ζήτησε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του της 13ης Μαρτίου <sup>(10)</sup>. Στο πλαίσιο των

<sup>(4)</sup> Έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με την έκθεση των Προέδρων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Ευρωμάδας *Προς μια ουσιαστική οικονομική και νομισματική ένωση* (2012/2151 (INI)), σ. 29, και συνοδευτική γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων του ΕΚ, πρόταση I και σύσταση 6

<sup>(5)</sup> Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με την ολοκλήρωση της ONE, που εγκρίθηκαν στις 14 Δεκεμβρίου 2012, σημείο 12β.

<sup>(6)</sup> Ομιλία του κ. László Andor, Ευρωπαίου Επιτρόπου, αρμόδιου για θέματα απασχόλησης, κοινωνικών υποθέσεων και κοινωνικής ένταξης προς την Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικαλιστικών Οργανώσεων (ETUC) (28.1.2013, Μαδρίτη).

<sup>(7)</sup> «Μία από τις πτυχές που βρίσκεται στο επίκεντρο της σημερινής συνάντησης είναι η κοινωνική διάσταση της ONE. Το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο παραμένει σημαντικό κεφάλαιο και συνιστά παγκόσμιο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα» – Παρατηρήσεις του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου κ. Herman Van Rompuy στη συνέχεια της Τριμερούς Κοινωνικής Σύνοδου Κορυφής, Βρυξέλλες 14.3.2013, EUCO 68/13.

<sup>(8)</sup> Στοχεύοντας στις κοινωνικές επενδύσεις για την ανάπτυξη και τη συνοχή - συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (2014-2020), COM(2013) 83 final.

<sup>(9)</sup> «Ως αποτέλεσμα, όλο και περισσότεροι άνθρωποι αποχωρούν από την αγορά εργασίας, εγκαταλείποντας οποιαδήποτε επαγγελματική κατάρτιση και διατρέχοντας τον κίνδυνο της περιθωριοποίησης (το ποσοστό αυτό φθάνει έως και 13 % για την ηλικιακή ομάδα 15-24). Αυτό συνιστά μια ανθρώπινη τραγωδία και ένα επείγον κοινωνικό ζήτημα». Ομιλία του κ. Herman Van Rompuy, Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στην έδρα της ΕΟΚΕ, στις Βρυξέλλες στις 17.1.2013, EUCO13/13.

<sup>(10)</sup> Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 13ης Μαρτίου 2013 σχετικά με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 7ης και 8ης Φεβρουαρίου για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (2012/2803 (RSP)), σημείο 9.

μηχανισμών ευελιξίας που αναφέρονται στο ψήφισμα αυτό, των τρεχουσών διαπραγματεύσεων μεταξύ του ΕΚ και του Συμβουλίου, καθώς και της ιδιαίτερα επιθυμητής δομικής αναθεώρησης του ΠΔΠ μετά την εκλογή του νέου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, θα πρέπει τουλάχιστον να επανακαθοριστούν τα ποσά που προβλέπονται στην αρχική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Προς τούτο θα πρέπει να επιδιωχθεί μια πιο ενδεδειγμένη χρήση των προβλεπόμενων ιδίων πόρων της ΕΕ, σαφής αύξηση των πόρων που διατίθενται για το Ταμείο Εδαφικής Συνοχής, για το Κοινωνικό Ταμείο, καθώς και των πόρων που προβλέπονται για δράσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης και για το Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση.

4.3 Συγχρόνως, η ΕΕ θα πρέπει να προωθήσει αποτελεσματικότερα τις **κοινωνικά υπεύθυνες επενδύσεις** και τον υποστηρικτικό ρόλο της **κοινωνικής οικονομίας**, κυρίως με την επανεισαγωγή των ευρωπαϊκών καταστατικών για τις ενώσεις και τα αλληλασφαλιστικά ταμεία, τη ρητή ενσωμάτωση στον σχεδιασμό των διαρθρωτικών ταμείων προγραμμάτων για τη σύσταση και την ανάπτυξη κοινωνικών επιχειρήσεων, τη διευκόλυνση της λήψης αντισταθμιστικών μέτρων και μέτρων για την καθιέρωση της επισήμανσης των κοινωνικών επιχειρήσεων, καθώς και τη θέσπιση μηχανισμών δημοσίων συμβάσεων για τις επιχειρήσεις με αναγνωρισμένη κοινωνική αξία. Συνιστάται επίσης να συσταθεί ένα **Ευρωπαϊκό Ταμείο Κοινωνικής Καινοτομίας** με στόχο να ανακτηθούν αξιόλογα διακρατικά πιλοτικά σχέδια που αποσκοπούν στην καταπολέμηση των διακρίσεων και των ανισοτήτων στην αγορά εργασίας, τα οποία υπονομεύθηκαν όταν εγκαταλείφθηκε το πρόγραμμα *Equal* από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

4.4 Είναι επίσης ζωτικής σημασίας να αναληφθούν όλες οι απαραίτητες δράσεις και όλα τα αναγκαία μέτρα στον τομέα της απασχόλησης για την **επαναβιομηχάνιση** της Ευρώπης και για την επίτευξη του στόχου το μερίδιο της βιομηχανίας να ανέρχεται στο 20 % του ΑΕγχΠ μέχρι το 2020. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σπουδαιότητα της **ανταγωνιστικότητας** για τις επιχειρήσεις, η οποία θα πρέπει να επιτευχθεί μέσω ενός συνεκτικού **ευρωπαϊκού πλαισίου**.

4.5 Η ΕΕ θα πρέπει να αναλάβει δράση για τη Νεολαία σε κίνηση, σε διαφορετική περίπτωση υφίσταται ο κίνδυνος οι νέοι να απομακρυνθούν πλήρως από το Ευρωπαϊκό σχέδιο. Οι δραματικές διαστάσεις που έχει λάβει η **κρίση ανεργίας των νέων** απαιτούν έναν πιο αξιόπιστο προϋπολογισμό της ΕΕ από το ανεπαρκές ποσό ύψους 6 δισεκατομμυρίων ευρώ που προτείνονται για την **ευρωπαϊκή δέσμη μέτρων σχετικά με την απασχόληση των νέων** και την **Ευρωπαϊκή Εγγύηση για τους Νέους**, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί η απασχόληση, η κατάρτιση και η εκπαίδευση για τους άνεργους νέους, ιδίως όπου είναι απολύτως απαραίτητες. Χωρίς επαρκή χρηματοδότηση, η Ευρωπαϊκή Εγγύηση για τους Νέους διακινδυνεύει να χαρακτηριστεί ως εικονική. Η ΕΕ θα πρέπει να αναλάβει πιο αποφασιστική δράση για την ανάπτυξη ενός **ενιαίου Ευρωπαϊκού Διαβατηρίου Δεξιοτήτων**, τη διεύρυνση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων στην τυπική, άτυπη και ανεπίσημη εκπαίδευση. Κρίνεται απολύτως αναγκαίο να θεσπιστεί ένα **ευρωπαϊκό πλαίσιο συμπτάξεων μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, επιχειρήσεων και κοινωνικών εταίρων**, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη παρεμφερών στρατηγικών συνεργειών, οι οποίες θέτουν την τριτοβάθμια εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση στο επίκεντρο της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, της αντιμετώπισης των αναντιστοιχιών δεξιοτήτων μεταξύ προσφοράς και ζήτησης και της προώθησης της απασχολησιμότητας, της

καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας. Η διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου θα πρέπει να διασφαλίσει ότι οι δημόσιες επενδύσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση δεν διακυβεύονται από μέτρα περιορισμού του δημοσίου χρέους και των εθνικών ελλειμμάτων.

4.6 **Οι θέσεις πλήρους απασχόλησης, η αξιοπρεπής εργασία και η δυνατότητα μεταφοράς των κοινωνικών δικαιωμάτων πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο ενός βιώσιμου ευρωπαϊκού προγράμματος ανάκαμψης.** Το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο θα πρέπει να αποτελέσει πλεονέκτημα για την προσέλκυση εσωτερικών επενδύσεων και την επιχειρηματική ανάπτυξη στην Ευρώπη. Αυτό θα πρέπει να αναδειχθεί με την παροχή φορολογικών κινήτρων για δραστηριότητες που δημιουργούν απασχόληση, συμπεριλαμβανομένων των πολύ μικρών επιχειρήσεων και της ουσιαστικής αυτοαπασχόλησης. Οι πολιτικές απασχόλησης και αγοράς εργασίας της ΕΕ θα πρέπει να στηρίζουν τα **εγγυημένα ελάχιστα κοινωνικά πρότυπα**. Η ανταγωνιστικότητα και η ευελιξία θα πρέπει να συμβαδίζουν με την αξιοπρεπή εργασία και τους αξιοπρεπείς μισθούς, τα επίπεδα των οποίων δεν θα πρέπει να βρίσκονται κάτω από τα όρια της φτώχειας. **Οι ευρωπαϊκοί κοινωνικοί εταίροι έχουν την ειδική ευθύνη να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα των φτωχών εργαζομένων** στα προγράμματα εργασίας τους.

4.7 **Η ΕΕ θα πρέπει να αναλάβει πιο αποφασιστική και απτή δράση όσον αφορά τη μείωση και την εξάλειψη της φτώχειας.** Πράγματι, τα οικονομικά και τα κοινωνικά οφέλη που αποκομίζει η Ευρώπη από τη μείωση της φτώχειας είναι αποτελεσματικότερα από άποψη κόστους απ' ό,τι οι διαρκείς οικονομικές και κοινωνικές ζημιές που προκαλούνται λόγω της απραξίας ή εξαιτίας μέτρων που επιδεινώνουν στην ουσία ακόμη περισσότερο τη φτώχεια. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, θα πρέπει τουλάχιστον να επιδιωχθούν ενεργητικά οι **«εμβληματικές» δεσμεύσεις της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»**, που **αποσκοπεί στην έξοδο 20 εκατομμυρίων ατόμων από τη φτώχεια**, και όχι να υπονομευθούν με μέτρα μείωσης των ελλειμμάτων. Καταρχάς, για τον σκοπό αυτό απαιτείται μια καλύτερη δέσμη δεικτών σε επίπεδο ΕΕ με στόχο τη μέτρηση της φτώχειας και την εξασφάλιση της ορθής παρακολούθησης και της ενδεχόμενης διόρθωσης των Εθνικών Προγραμμάτων Μεταρρυθμίσεων και των μέτρων λιτότητας που πιθάνον να επιδεινώσουν την φτώχεια και να υπονομεύσουν την ανάκαμψη. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ καταρτίζει επί του παρόντος μια επισκόπηση των **καθεστώτων εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος** στα κράτη μέλη, προκειμένου να εντοπιστούν και να προαχθούν οι ορθές πρακτικές σε ολόκληρη την ΕΕ. Η ΕΟΚΕ έχει επίσης εκφράσει την υποστήριξή της για το αίτημα του ΕΚ να διερευνήσει και προτείνει την υιοθέτηση νομοθετικής πρότασης σχετικά με την καθιέρωση ενός ενδεδειγμένου ελάχιστου εισοδήματος στο 60 % τουλάχιστον του διάμεσου εισοδήματος κάθε κράτους μέλους <sup>(11)</sup>. Θα μπορούσε να συσταθεί ένα ειδικό **Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλληλεγγύης ενάντια στη Φτώχεια**, ούτως ώστε να διευκολυνθούν τα μέτρα στήριξης των εισοδημάτων, ως μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για την κοινωνική σταθεροποίηση και προσαρμογή. Η ΕΟΚΕ επαναδιατυπώνει επίσης την πρότασή της ότι το 20 % του συνόλου των πόρων του ΕΚΤ θα πρέπει να διατεθούν για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας.

<sup>(11)</sup> Η ΕΟΚΕ ζητά την κατάρτιση λεπτομερούς χάρτη πορείας για την εφαρμογή των στρατηγικών ενεργού ένταξης σε τοπικό επίπεδο. Τάσσεται υπέρ του αιτήματος που διαβίβασε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προς την Επιτροπή καλώντας την να εξετάσει τον δυνητικό αντίκτυπο μιας νομοθετικής πρότασης με σκοπό την καθιέρωση ενδεδειγμένου ελάχιστου εισοδήματος, ανερχόμενου σε ποσοστό τουλάχιστον 60 % του διάμεσου εισοδήματος σε κάθε κράτος μέλος (ΕΕ C 248 της 25.8.2011, σ. 130).

4.8 Είναι ζωτικό να θεσπιστεί μια Ευρωπαϊκή Πράξη για την Προσβασιμότητα ούτως ώστε να εξασφαλιστούν στα άτομα με αναπηρίες τα δικαιώματά τους στην ελεύθερη κυκλοφορία και στην πρόσβαση σε αγαθά, υπηρεσίες και στο δομημένο περιβάλλον. Για τον σκοπό αυτό, η ευρωπαϊκή κάρτα κινητικότητας θα μπορούσε να αποτελέσει ένα συγκεκριμένο και αποτελεσματικό εργαλείο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει επίσης να αναπτύξει ένα εργαλείο αξιολόγησης αντικτύπου της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και να το ενσωματώσει στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

4.9 Ομοίως, θα πρέπει να αναπτυχθεί μια ενωσιακή μεθολογία και ένα αντίστοιχο πλαίσιο συγκρίσιμων και μετρήσιμων δεικτών για την προστασία της υγείας και τη μείωση των ανισοτήτων στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης προκειμένου να εξεταστεί η κατάσταση στα κράτη μέλη ως μέρος του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

4.10 Τα κοινωνικά κριτήρια σε επίπεδο ΕΕ και οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον συνδυασμό του επαγγελματικού και οικογενειακού βίου, την πρόσβαση σε υπηρεσίες παιδικής μέριμνας, την ενεργητική γήρανση, τον εθελοντισμό, τα δικαιώματα στέγασης και την καταπολέμηση της έλλειψης στέγης θα πρέπει επίσης να ενσωματωθούν στην κοινωνική διάσταση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

4.11 Οι μετανάστες εργαζόμενοι συμβάλλουν θετικά στην οικονομική ανάπτυξη και την ευημερία στην Ευρώπη. Οι διαδικασίες της ΕΕ για τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού θα πρέπει να είναι νόμιμες και διαφανείς. Με τη νομοθεσία σχετικά με τη μετανάστευση θα πρέπει να γίνονται σεβαστά τα ανθρώπινα δικαιώματα και να εξασφαλίζεται η ίση μεταχείριση. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η ΕΕ θα πρέπει να ενδυναμώσει τις πολιτικές ένταξης και να εντατικοποιήσει την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων σε βάρος των μεταναστών και των μειονοτήτων.

4.12 Για την βιώσιμη ανάκαμψη απαιτείται μεγαλύτερη οικονομική και νομισματική συμμετρία και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή στο σύνοδο της ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Κοινωνικής Δράσης, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών στόχων που προαναφέρθηκαν, θα μπορούσαν να συμβάλουν στην εγκαθίδρυση μια συνεκτικότερης κοινωνικής βάσης για τη συγκέντρωση των προσπαθειών και την επανασύνδεση της ΕΕ με τους πολίτες της. Προτιμάται συνεπώς μια διττή κοινωνική επανεξισορρόπηση τόσο της ΕΕ όσο και της ΟΝΕ, τηρώντας την επικουρικότητα με τη δυναμική της έννοια. Εντούτοις, εάν απουσιάζει η επαρκής συναίνεση ή η ανάλογη πολιτική βούληση για μια τέτοια αναζωογόνηση της κοινωνικής διάστασης της ΕΕ, η ΕΟΚΕ προτείνει την επιλογή της ενισχυμένης συνεργασίας εντός της ΟΝΕ με ιδίους χρηματοδοτικούς πόρους, τη θέσπιση ενός συμπληρωματικού Κοινωνικού Ταμείου, την ανάπτυξη ενός συμφώνου κοινωνικής προόδου για την Ευρώπη, το οποίο θα βασίζεται στις ίδιες δημοκρατικά υπεύθυνες και αυστηρές συμβατικές διατάξεις που διέπουν την οικονομική και νομισματική σύγκλιση, καθώς και σε κοινωνικά πρότυπα, στόχους και μηχανισμούς σταθεροποίησης (θα πρέπει να αναπτυχθεί διάλογος με τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών σχετικά με το εάν και πώς μπορεί να αποβεί χρήσιμο ένα σύστημα ασφάλισης ανεργίας ή καθεστώς επιδομάτων ανεργίας στο πλαίσιο της ΟΝΕ, όπως πρόσφατα πρότεινε ο Επίτροπος κ. Andor). Αυτή η ενισχυμένη συνεργασία θα πρέπει να λειτουργήσει συμπληρωματικά προς τους μηχανισμούς φορολογικής, δημοσιονομικής και νομισματικής σταθεροποίησης μιας ευρύτερης Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ), με την ανάλογη κοινωνική διάσταση.

4.13 Οι συμβατικές υποχρεώσεις για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη, οι οποίες συζητήθηκαν κατά τη σύνοδο κορυφής της ΕΕ τον Δεκέμβριο του 2012, θα πρέπει να ανταποκρίνονται στην υποχρέωση της δημοκρατικής λογοδοσίας και δεν θα πρέπει να υπονομεύουν την ευρωπαϊκή κοινωνική οικονομία της αγοράς, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 της ΣΕΕ. Κρίνεται επίσης αναγκαίο να καθοριστούν και να διασαφηνιστούν καλύτερα οι μηχανισμοί αλληλεγγύης και στήριξης των προσπαθειών που καταβάλλουν τα κράτη μέλη, που μπορούν σταδιακά να λάβουν τη μορφή ουσιαστικών χρηματοοικονομικών μεταβιβάσεων, με αρχικό ειδικό προϋπολογισμό ύψους 50-100 δισεκατομμυρίων ευρώ, οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν με μηχανισμούς παρόμοιους με εκείνους του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ).

4.14 Προκειμένου να επιτευχθεί μεγαλύτερη ισορροπία και καλύτερη ανταπόκριση στην κοινωνική οικονομία της αγοράς, όπως αυτή ορίζεται στη Συνθήκη, ο ενισχυμένος ρόλος που έχει αναλάβει ο αρμόδιος για οικονομικά και νομισματικά θέματα Επίτροπος στο πλαίσιο του σώματος της Επιτροπής θα πρέπει να συνοδευτεί από την ενίσχυση του ρόλου του αρμόδιου για θέματα απασχόλησης και κοινωνικής πολιτικής Επιτρόπου. Η ενδυνάμωση του ρόλου του Συμβουλίου Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων (ECOFIN) θα πρέπει επίσης να εξισορροπηθεί με την ανάλογη ενίσχυση του Συμβουλίου «Απασχόληση, Κοινωνική Πολιτική, Υγεία και Καταναλωτές» (EPSCO).

4.15 Εξίσου επείγουσα είναι η ανάγκη, σε αυτό το πλαίσιο της ευρωπαϊκής οικονομικής και κοινωνικής διακυβέρνησης, και ιδίως στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» να ενισχυθεί ο ρόλος αφενός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και, αφετέρου, των εθνικών κοινοβουλίων και επίσης να επεκταθεί και να διασφαλιστεί σε όλα τα επίπεδα πολιτικών διαπραγματεύσεων η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

## 5. Διερευνητικές προτάσεις

### 5.1 Ευρωπαϊκά κοινωνικά ομόλογα

5.1.1 Παράλληλα με τις προαναφερθείσες προτάσεις, ίσως θα πρέπει να αναζητηθούν επιπρόσθετοι τρόποι για την ενεργό συμμετοχή του απλού Ευρωπαίου πολίτη, της κοινωνίας πολιτών και των επιχειρήσεων στην εκ νέου ανάληψη της ευρωπαϊκής κοινωνικής δράσης, μέσω δηλαδή της επιδίωξης έκδοσης ευρωπαϊκών κοινωνικών ομολόγων. Τούτο θα επιτρέψει, σε μια περίοδο ισχνών δημοσιονομικών δυνατοτήτων, την αξιοποίηση επιπρόσθετων πόρων προερχόμενων από σημαντικά αποθέματα αχρησιμοποίητων ιδιωτικών αποταμιεύσεων για την επίτευξη σαφώς καθορισμένων στόχων.

5.1.2 Αυτή η πρωτοβουλία είναι ανεξάρτητη των εξελισσόμενων συζητήσεων για την έκδοση ομολόγων σταθερότητας από την ΕΕ (για την αμοιβαιοποίηση του δημόσιου χρέους) και ομολόγων ανάκαμψης και ανάπτυξης (ως μέρος της ενωσιακής δέσμης οικονομικών κινήτρων). Σε αντίθεση με τα άλλα ομόλογα, τα ευρωπαϊκά κοινωνικά ομόλογα δεν θα εξοφλούνται από τα δημόσια ταμεία του εκάστοτε κράτους μέλους ή θα συγχρηματοδοτούνται από τους ενωσιακούς δημοσιονομικούς μηχανισμούς. Τα ευρωπαϊκά κοινωνικά ομόλογα θα μπορούν να αποκτούν και να επενδύουν σε αυτά μεμονωμένοι πολίτες, επιχειρήσεις, συνδικαλιστικές οργανώσεις και ομάδες της κοινωνίας πολιτών που θα επιθυμούν να αναλαμβάνουν ατομική και εταιρική κοινωνική ευθύνη συμμετέχοντας σε ένα

**Ευρωπαϊκό ταμείο κοινωνικής δράσης**, χρηματοδοτούμενο και διαχειριζόμενο από τους ίδιους με εύλογα επιτόκια και με μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Το συγκεκριμένο ταμείο θα εποπτεύεται και θα ρυθμίζεται σε καθεστώς διαφάνειας, θα έχει δε ως ρυθμιστή και εγγυητή μέχρι του κατάλληλου ποσού τις αρμόδιες αρχές της ΕΕ.

**5.1.3 Για το υλικοτεχνικό σκέλος της έκδοσης ομολόγων πρέπει να μεριμνούν οι αρμόδιες αρχές της ΕΕ, ενώ η οργάνωση και η διαχείρισή τους πρέπει να γίνεται από κοινού με ιδιωτικούς, επιχειρηματικούς και δημόσιους παράγοντες**, οι οποίοι θα επιλέγουν να συμμετέχουν στον μηχανισμό αυτό και να αναλαμβάνουν την ευθύνη για το Ευρωπαϊκό ταμείο κοινωνικής δράσης. Θα αγοράζουν, αποκτούν και επενδύουν σε ομόλογα κοινωνικών προγραμμάτων της επιλογής τους στο **πλαίσιο του προτεινόμενου Ευρωπαϊκού προγράμματος κοινωνικής δράσης**, με την τεχνική υποστήριξη των καθ' ύλην αρμόδιων ενωσιακών θεσμικών και συμβουλευτικών οργάνων με σκοπό την επαλήθευση της οικονομικής τους βιωσιμότητας και του δυνητικού αντικρίσματός τους στην κοινωνία. Μεταξύ των εν λόγω επενδύσεων κοινωνικού χαρακτήρα περιλαμβάνονται οι εξής: κοινωνική στέγαση· συνεταιριστικές κοινοπραξίες και κοινωνικές επιχειρήσεις· πρωτοβουλίες στήριξης ομάδων αυτοβοήθειας, αλληλασφαλιστικών ενώσεων, κοινοτικών κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών υγείας, δικτύων κατάρτισης, επιμόρφωσης και απόκτησης νέων δεξιοτήτων, κοινωνικής καινοτομίας, έρευνας και ανάπτυξης· δανειοδότηση και συμπράξεις ανάπτυξης υποδομών, αγροτουρισμού, ταξιδιών ανταλλαγών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων· φιλική δράση κ.λπ.

**5.1.4** Θα μπορούσαν να εξεταστούν το ενδεχόμενο εκπόνησης πιο δομημένων προγραμμάτων για την ανάπτυξη αυτών των ευρωπαϊκών κοινωνικών ομολόγων όπως λ.χ. η ανάπτυξη μεγάλης ποικιλίας τέτοιων ομολόγων, τα οποία θα προωθούνται και θα διαχειρίζονται σε τοπικό ή / και εθνικό επίπεδο από τους προαναφερθέντες παράγοντες. Στα ομόλογα αυτά, τα οποία θα πληρούν τα κριτήρια του γενικού ευρωπαϊκού μηχανισμού τόσο ως προς τους στόχους όσο και ως προς τις διαχειριστικές μεθόδους, θα χορηγείται η κατάλληλη ευρωπαϊκή πιστοποίηση για την υπαγωγή τους στον εν λόγω μηχανισμό και, βάσει αυτού, οι αγοραστές τους θα τυγχάνουν ενδεχομένως ειδικής φοροαπαλλαγής.

**5.1.5 Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Κοινωνικής Δράσης** αφ' ενός μεν θα απαρτίζεται από τους συμμετέχοντες στον μηχανισμό, οι οποίοι θα εκπροσωπούνται κατ' αναλογία προς το ύψος της επένδυσής τους στα ευρωπαϊκά κοινωνικά ομόλογα και αφ' ετέρου θα υποστηρίζεται υλικοτεχνικά και συμβουλευτικά από τα αρμόδια όργανα της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένης της ΕΟΚΕ).

## 5.2 Ευρωπαϊκό Εκπαιδευτικό Δίκτυο για Ανέργους

**5.2.1** Το πρόβλημα της μαζικής ανεργίας στη Ευρώπη δεν πρόκειται να επιλυθεί βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα, ακόμα και αν βελτιωθούν οι προβλέψεις για την ανάπτυξη της οικονομίας μέχρι το 2014 και αρχίσουν να φαίνονται τα αποτελέσματα των παρεχόμενων σχετικών πανευρωπαϊκών κινήτρων. Πρέπει η ευρωπαϊκή αγορά εργασίας να καταστεί πιο συμβατή με τους στόχους των ελεύθερων μετακινήσεων του εργατικού δυναμικού, της διοχέτευσης των δεξιοτήτων εκεί όπου διαπιστώνεται η σχετική ανάγκη, καθώς και ανάκτησης ή καλλιέργειας ήδη υφιστάμενων προσόντων. Είναι σημαντικό να παραμείνει ενεργό το εργατικό δυναμικό της Γηραιάς Ηπείρου, κατά προτίμηση απασχολούμενο πλήρως ή εν μέρει, ή έστω συμμετέχοντας σε προγράμματα κατάρτισης, επιμόρφωσης ή ανάκτησης δεξιοτήτων. Πρέπει να ληφθεί πρόνοια έτσι ώστε η παρεχόμενη κατάρτιση να είναι αποτελεσματική, προσανατολισμένη στο μέλλον, ρηξικέλευθη και συναφής με τις ανάγκες της αγοράς. Πολλά προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης είναι βραχείας διάρκειας, χωρίς να οδηγούν μετά την ολοκλήρωσή τους στην εξεύρεση σταθερής εργασίας. Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία εργαζόμενοι που χάνουν την εργασία τους συμμετέχουν σπανιότερα σε τέτοια προγράμματα. Θα μπορούσε να αναζητηθεί μια πιο μακρόπνοη ευρωπαϊκή προοπτική, βασισμένη ίσως σε ορισμένες γνωσμένες αξίες ευρωπαϊκές βέλτιστες πρακτικές όπως το πρόγραμμα επιμόρφωσης ενηλίκων που εφαρμόστηκε την περίοδο 1997-2002 στη Σουηδία ή το σύστημα δυαδικής κατάρτισης που ακολουθείται στη Γερμανία και στην Αυστρία. Ενδεχομένως θα μπορούσε η ΕΕ να διευκολύνει τη συγκρότηση ενός **Ευρωπαϊκού Εκπαιδευτικού Δικτύου για Ανέργους** που θα δίνει μια ουσιαστική επιμορφωτική ευκαιρία διετούς διάρκειας αλλαγής επαγγελματικής σταδιοδρομίας, ανταλλαγής εμπειριών ως προς την εργασία, την κατάρτιση ή την επιμόρφωση σε άλλα κράτη μέλη –μέσω της έκδοσης **διακρατικών δελτίων κατάρτισης** με τη δυνατότητα μεταφοράς διδακτικών μονάδων–, καθώς και απόκτησης αμοιβαία αναγνωρισμένων επαγγελματικών προσόντων με την ολοκλήρωση του συγκεκριμένου διετούς κύκλου.

**5.2.2** Εφόσον το σύστημα αυτό υποστηριχθεί από τα κατάλληλα μέσα και εφαρμοστεί ευρέως ανά τα κράτη μέλη της ΕΕ με βάση συγκεκριμένες συμβατικές συμφωνίες με εργαζόμενους που θα συμμετέχουν εθελοντικά σε αυτά τα προγράμματα, θα μπορούσε να βοηθήσει στη διατήρηση αρκετών επί μακρόν ανέργων –στους οποίους ειδάλλως δεν θα μπορούσαν επ' ουδενί να δοθούν ευκαιρίες απασχόλησης– σε θέσεις εργασίας υψηλής εξειδίκευσης με θετικά αποτελέσματα τόσο για τους άμεσα ενδιαφερόμενους όσο και για το εν γένει κοινωνικό κεφάλαιο των χωρών της Γηραιάς Ηπείρου.

Βρυξέλλες, 22 Μαΐου 2013.

Ο Πρόεδρος  
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής  
Henri MALOSSE